

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลค่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษารหัส 50 สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และสาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม พบว่า จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ลดลงเมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยรายภาคในภาคการศึกษาที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 86.52 (77 คน จากทั้งหมด 89 คน) และ ร้อยละ 38.98 (23 คน จาก 59 คน) ตามลำดับ ในที่นี้มีจำนวนนักศึกษาสภาพรอพินิจ คือ มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade Point Average หรือ CGPA) น้อยกว่า 1.75 จำนวน 9 คน และ 4 คน ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ค่าเฉลี่ยของคะแนนเฉลี่ยรายภาคของนักศึกษาทั้ง 2 สาขาเป็นดังตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 ค่าเฉลี่ยของ GPA ปีการศึกษา 2550 ของนักศึกษารหัส 50

นักศึกษาสาขาวิชา	ค่าเฉลี่ยของ GPA รายภาคของปีการศึกษา 2550	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
อาชีวอนามัยและความปลอดภัย	2.51	2.32
อนามัยสิ่งแวดล้อม	2.45	2.40

จากผลการสัมภาษณ์นักศึกษา ๆ ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมลดลงจำนวน 21 คน พบว่า นักศึกษาคิดว่าสาเหตุที่ทำให้ผลการเรียนของตนเองลดลง คือ การขาดเรียน การทำงาน Part Time หลังเลิกเรียนทำให้เกิดความเหนื่อยล้าไม่ยอมอ่านหนังสือ การเข้าร่วมกิจกรรมมากทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ การพักอาศัยอยู่กับญาติซึ่งชอบพูดว่ากล่าวส่งผลทางอารมณ์ทำให้ไม่ต้องการอ่านหนังสือ ความเกียจคร้าน เล่นเกมส์หรือคุยโทรศัพท์กับแฟนจนดึก ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการพูดคุยกับเพื่อน อ่านหนังสือรอบเดียวช่วงก่อนสอบ วิชาที่เรียนใน ภาคเรียนที่ 2 มีวิชาที่ยากมากขึ้น คือ คณิตศาสตร์ เคมี และภาษาอังกฤษ ขาดความกล้าที่จะถามเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียนที่อาจารย์สอน ความไม่ถนัดในวิชาที่ต้องมีการคำนวณ การไม่ชอบเรียนวิชาเคมี และแม้พยายามอ่านหนังสือมากแล้วแต่ในการสอบและการประเมินผลบางวิชายังมีระดับคะแนน (Grade) น้อย นักศึกษาขาดการคิดวางแผนแนวทางการเรียน การตั้งเป้าหมายเพื่อให้มีคะแนนเฉลี่ยสะสมที่สูงขึ้นในภาคการศึกษาต่อ ๆ ไป ทราบว่าตนมีปัญหการเรียนแต่ไม่เคยคิดหาแนวทางแก้ไข เป็นต้น จากสาเหตุดังกล่าว

ทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาการคิดขั้นสูง และปัญหาพฤติกรรมมุ่งเรียนของนักศึกษาอาจส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษาได้

เมื่อพิจารณาข้อมูลจำนวนนักศึกษาที่ค่าระดับคะแนน F ในวิชา คณิตศาสตร์ (MA1003) และวิชาเคมีทั่วไป 2 (CH 1223) ในช่วงปีการศึกษา 2548-2550 พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ได้ระดับคะแนน F ใน 2 วิชานี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นดังแสดงในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 จำนวนนักศึกษาที่ได้ F ในวิชา MA1003 และ CH1223 ปีการศึกษา 2548-2550

ภาค/ ปีการศึกษา	ชื่อวิชา	จำนวนนักศึกษา ที่ลงทะเบียน		จำนวนนักศึกษาที่ได้ F	
		ทั้งหมด	OH&EH	ทั้งหมด	OH&EH
1/48	MA1003 คณิตศาสตร์	626 (100)	216 (34.50)	151 (24.12)	63 (41.72)
1/49	MA1003 คณิตศาสตร์	553 (100)	209 (37.79)	117 (21.16)	63 (53.85)
1/50	MA1003 คณิตศาสตร์	590 (100)	196 (33.22)	67 (11.36)	42 (62.70)
2/48	CH1223 เคมีทั่วไป 2	534 (100)	165 (30.90)	71 (13.30)	45 (63.38)
2/49	CH1223 เคมีทั่วไป 2	490 (100)	132 (26.94)	62 (12.65)	35 (56.45)
2/50	CH1223 เคมีทั่วไป 2	338 (100)	168 (49.70)	43 (12.72)	37 (86.05)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการเรียนที่ลดลงของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการให้คำปรึกษาและดูแลนักศึกษา ไม่ให้ผลการเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะของแผนการศึกษาและกิจกรรมของนักศึกษาชั้นปี 1 ทั้ง 2 สาขาวิชา
- 2) เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ช่องทางการสมัครเข้าเป็นนักศึกษา การกู้ยืมทุนกยศ. อาชีพของบิดาและมารดา
- 3) เพื่อศึกษาข้อมูลปัญหาส่วนตัว การคิดขั้นสูง และพฤติกรรมมุ่งเรียนของนักศึกษา
- 4) เพื่อศึกษาผลต่างของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 1 และรายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของนักศึกษา
- 5) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา คะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ช่องทางการสมัครเข้าเป็นนักศึกษา การกู้ยืมทุนกยศ. อาชีพบิดา และอาชีพมารดา กับการลดลงของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2550 เมื่อเทียบกับรายภาคเรียนที่ 1

6) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับปัญหาส่วนตัว ระดับการคิดขั้นสูง ระดับพฤติกรรมมุ่งเรียน กับการลดลงของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2550 เมื่อเทียบกับภาคเรียนที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

1) ปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา คะแนนเฉลี่ยสะสมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ช่องทางการสมัครเข้าเป็นนักศึกษา อาชีพบิดามารดา การกู้ยืมทุน มีความสัมพันธ์กับการลดลงของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 เมื่อเทียบกับภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2550

2) ระดับปัญหาส่วนตัว ระดับการคิดขั้นสูง ระดับพฤติกรรมมุ่งเรียน มีความสัมพันธ์กับการลดลงของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 เมื่อเทียบกับภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษา 2550

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบย้อนหลัง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลังในช่วงปีการศึกษา 2550 (a retrospective study) ของนักศึกษารหัส 50 สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย และสาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ยังมีสถานภาพปกติในภาคการศึกษาที่ 1/2551 การทำวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 12 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2551 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2552

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

- 1) ลักษณะแผนการศึกษาและกิจกรรมของนักศึกษาชั้นปี 1 ทั้ง 2 สาขาวิชา
- 2) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ภูมิลำเนา คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้ามหาวิทยาลัย ช่องทางการสมัครเข้าเป็นนักศึกษา การกู้ยืมทุน กยศ. อาชีพบิดาและอาชีพมารดา
- 3) ระดับปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาที่เกิดจากตัวนักศึกษาเอง ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาครอบครัว ปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศ
- 4) ระดับการคิดขั้นสูงของนักศึกษา ได้แก่ การคิดขั้นสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการคิดตัดสินใจ
- 5) ระดับพฤติกรรมมุ่งเรียนของนักศึกษา ได้แก่ การเข้าเรียน การขาดเรียน การกระทำระหว่างเรียน การส่งงาน/การบ้าน การทบทวนและค้นคว้าด้วยตนเอง

ตัวแปรตาม

ระดับการลดลงของคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 เมื่อเทียบกับคะแนนเฉลี่ยรายภาคเรียนที่ 1 ของนักศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. สาเหตุที่มีผลต่อผลการเรียน หมายถึง เหตุการณ์ วิธีการและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นเหตุบั่นทอนการเอาใจใส่ในการเรียน การอ่านหนังสือ และการฝึกฝนของนักศึกษา ซึ่งทำให้มีผลการเรียนลดลงไปจากเดิม

2. การลดลงของคะแนนเฉลี่ย หมายถึง การลดลงของค่าคะแนนเฉลี่ยรายภาคในภาคเรียนที่ 2 เมื่อเทียบกับค่าคะแนนเฉลี่ยรายภาคในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2550

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษารหัส 50 ของสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และสาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม

4. แผนการศึกษาของนักศึกษาชั้นปี 1 คือ รายวิชาต่าง ๆ ของภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2550 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และสาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม

5. กิจกรรมของนักศึกษาชั้นปี 1 คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม คือ กิจกรรมที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ต้องมีส่วนร่วมในภาคเรียนที่ 1 และ 2 ได้แก่ ปฐมนิเทศ กิจกรรมไหว้ครู งาน Freshy night and sport กีฬาประเพณี กีฬา Faculty กีฬาสาธารณสุข งานลอยกระทง

6. ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา มีการวัดระดับปัญหาส่วนตัว 5 ระดับ เริ่มจากไม่มีปัญหาส่วนตัวจนถึงมีปัญหาส่วนตัวมาก ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

6.1 ปัญหาที่เกิดจากตัวนักศึกษาเอง ได้แก่ การมีโรคประจำตัว คะแนนเฉลี่ยก่อนเข้ามหาวิทยาลัย การไม่เก่งคอมพิวเตอร์ การปรับตัว การพักอาศัยอยู่กับญาติ การเที่ยวกลางคืน การติดเกม การทำกิจกรรม การขาดความรับผิดชอบ

6.2 ปัญหาทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายรับต่อเดือน การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง การมีหนี้สินของครอบครัว การช่วยเหลือ/รับผิดชอบภาระทางบ้าน การทำงานพิเศษ

6.3 ปัญหาครอบครัว ได้แก่ สถานภาพคู่สมรสของบิดามารดา พ่อแม่ทะเลาะวิวาท พ่อแม่เข้มงวดมาก

6.4 ปัญหาการคบเพื่อน ได้แก่ ลักษณะกลุ่มเพื่อนไม่มุ่งเรียน การขัดแย้งกับเพื่อน การทำงานกลุ่มอยู่คนเดียว

6.5 ปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศ ได้แก่ การพักอยู่กับเพื่อนต่างเพศ การผิดหวังเรื่องความรัก

7. พฤติกรรมการมุ่งเรียน หมายถึง การกระทำที่เป็นประจำในการเรียนของนักศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี ได้แก่ การเข้าเรียน การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียน การอ่านหนังสือล่วงหน้า การส่งงาน การบ้าน การทบทวนและค้นคว้าด้วยตนเอง

8. การคิด หมายถึง กระบวนการทำงานของสมองโดยใช้ประสบการณ์มาสัมพันธ์กับสิ่งเร้า และสภาพแวดล้อมโดยนำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ สังเคราะห์ และประเมินอย่างมีระบบและเหตุผล หรือให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) โดยมีการวัดระดับพฤติกรรมการมุ่งเรียนเป็น 5 ระดับ เริ่มจากมีพฤติกรรมการมุ่งเรียนน้อยจนถึงมาก

9. การคิดขั้นสูง เป็นการคิดที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมายและทักษะแกนขั้นพื้นฐานหลาย ๆ ทักษะในแต่ละขั้นตอน ทักษะการคิดขั้นสูงจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาการคิดขั้นพื้นฐานจนเกิดความชำนาญพอสมควร ประกอบด้วยทักษะย่อยที่สำคัญดังนี้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการคิดตัดสินใจ (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2549) โดยมีการวัดระดับการคิดขั้นสูง 5 ระดับเริ่มจากมีความคิดขั้นสูงค่อนข้างน้อยจนถึงระดับมาก ประกอบด้วย 4 ด้านคือ

9.1 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดอย่างสมเหตุสมผล รอบคอบ ผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณาไตร่ตรองทั้งด้านคุณด้านโทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว มีขั้นตอนเริ่มจากการสังเกต ทำความกระจ่างชัดในข้อมูล จัดกระทำข้อมูล สรุปข้อมูล โดยใช้เหตุผล (ลักษณะ สรีวิวัฒน์, 2549)

9.2 การคิดแก้ปัญหา หมายถึง การคิดพยายามที่จะ ไปให้ถึงเป้าหมายโดยดำเนินการอย่างเป็นระเบียบไม่สับสน และสามารถแก้ปัญหาอย่างได้ผล มีขั้นตอนเริ่มจากการนำข้อมูลจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาสรุประบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา แสวงหาทางแก้ปัญหาหลาย ๆ ทาง เลือกทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ลงมือดำเนินการแก้ปัญหตามวิธีการที่เลือกไว้

9.3 การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะข้อมูลหรือส่วนประกอบให้เป็นส่วนย่อย ๆ และตรวจสอบหรือจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อให้ ได้ความรู้ความเข้าใจและผลของสิ่งที่เกิดขึ้น เริ่มจากการตีความและให้เหตุผลแก่สิ่งที่ต้องการวิเคราะห์เพื่อแปลความหมาย และเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ได้อย่างเข้าใจง่าย

9.4 การคิดตัดสินใจ หมายถึง การคิดที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลตกอยู่ในภาวะที่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งจากตัวเลือกหลายตัว ซึ่งจำเป็นต้องตัดสินใจ เริ่มจากการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดจากการคิด วิจารณญาณ การคิดแก้ไขปัญหา และการคิดวิเคราะห์ มาสู่การเลือกดำเนินการอย่างมีลักษณะ

